

Bruxelles, 19. siječnja 2022.
(OR. en)

5461/22

SOC 35
EMPL 27
ECOFIN 50
EDUC 19

NAPOMENA O TOČKI „I/A”

Od:	Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu
Za:	Odbor stalnih predstavnika (dio 1.) / Vijeće
Predmet:	Europski semestar 2022. Preporuka o ekonomskoj politici europodručja – odobrenje doprinosa u vezi s aspektima zapošljavanja i socijalnih pitanja

I. UVOD

Komisija je 24. studenoga 2021. predstavila jesenski ekonomski paket, uključujući Godišnji pregled održivog rasta, Izvješće o mehanizmu upozoravanja i Nacrt zajedničkog izvješća o zapošljavanju. Kao i prethodne godine paketom je obuhvaćen i Nacrt preporuke Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, s ciljem bolje integracije dimenzije europodručja i nacionalnih dimenzija gospodarskog upravljanja EU-a.

II. PREPORUKA ZA EUPODRUČJE

Predsjednici odborâ (Odbora za zapošljavanje (EMCO), Odbora za socijalnu zaštitu (SPC) i Odbora za ekonomsku politiku (EPC) u sastavu za europodručje) surađivali su kako bi dali koordiniran doprinos. U skladu s time, odbori EMCO i SPC 7. prosinca 2021. održali su zajednički sastanak kako bi analizirali aspekte preporuke u vezi sa zapošljavanjem i socijalnim pitanjima i o njima raspravljali.

Aspekti preporuke za europodručje u vezi sa zapošljavanjem i socijalnim pitanjima nalaze se u **preporuci 2. i uvodnoj izjavi 12.** Odbori su raspravljali o tim dijelovima i postigli su dogovor o nekoliko izmjena u tekstu Komisije. Predsjednici EMCO-a i SPC-a te su izmjene predstavili EPC-u u sastavu za europodručje (telekonferencija 9. prosinca 2021.). Odbor EPC u sastavu za europodručje složio se s tim izmjenama.

Izmjene u Prilogu u odnosu na prijedlog Komisije (u dokumentu 14146/21) označene su **podebljanim slovima**, a izbrisani tekst oznakom [...].

Tekst u Prilogu ovoj napomeni odgovara izmjenama o kojima se usuglasio EPC u sastavu za europodručje, no samo u pogledu dijelova u nadležnosti EPSCO-a (preporuka 2. i uvodna izjava 12.). Ostatak teksta trenutačno je predmet rasprave u okviru ECOFIN-a, pri čemu bi mogao biti dodatno izmijenjen.

III. ZAKLJUČCI

Odbor stalnih predstavnika poziva se da preporuči Vijeću da odobri one aspekte preporuke za europodručje, priložene ovoj napomeni, koji se odnose na politiku zapošljavanja i socijalnu politiku.

Preporuka za
PREPORUKU VIJEĆA
o ekonomskoj politici europodručja

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 136. u vezi s člankom 121. stavkom 2.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

- (1) Nakon vrlo duboke recesije 2020. gospodarstvo europodručja solidno se i brzo oporavlja. Rast BDP-a u drugom tromjesečju 2021. premašio je očekivanja te se prema jesenskoj gospodarskoj prognozi iz 2021. očekuje da će BDP europodručja u 2021. porasti za 5,0 %. Očekuje se da će gospodarstvo europodručja u posljednjem tromjesečju 2021. ponovno dosegnuti razinu BDP-a prije krize. Do drugog tromjesečja 2021. BDP sedam zemalja europodručja već se vratio na razine prije krize. Predviđa se da će godišnji BDP europodručja u 2022. porasti za 4,3 %. Domaća potražnja glavni je pokretač rasta BDP-a, a povezana je s ublažavanjem ograničenja nakon uvođenja cijepljenja, postupnim poboljšanjima na tržištima rada, povlačenjem dodatnih ušteda nastalih tijekom razdoblja ograničenja kretanja i sa snažnim rastom ulaganja zahvaljujući povoljnim uvjetima financiranja i potpori politika iz instrumenta NextGenerationEU. U skladu s preporukom, države članice europodručja pojedinačno i zajednički u okviru Euroskupine poduzele su mjere kojima se osigurava usmjerenost politika na potporu oporavku od krize uzrokovane bolešću COVID-19. Budućnost je nesigurna i puna rizika, što uključuje razvoj pandemije u EU-u i globalno.
- (2) Tijekom godine snažan rast domaće potražnje naišao je na ograničenja na strani ponude, uključujući manjak ulaznih materijala i poremećaje u logistici. Osim toga, manjak radne snage i vještina sve je veći problem u nekim sektorima i državama članicama. Nakon nekoliko godina vrlo niskih stopa inflacije, one su u europodručju od početka 2021. porasle, posebno zbog povećanja cijena energije i uskih grla u nabavi, iz čega se može zaključiti da je to prijelazna pojava povezana s postupkom prilagodbe nakon ukidanja ograničenja kretanja. Inflacija u europodručju u rujnu 2021. dosegla je najvišu razinu u deset godina (3,4 %).

- (3) U 2021. europska strategija oporavka bila je usmjerena na provedbu plana NextGenerationEU i njegova najvećeg instrumenta, Mehanizma za oporavak i otpornost (Mehanizam)³. Nakon pozitivnih ocjena Komisije, Vijeće je do sredine studenoga 2021. odobrilo planove za oporavak i otpornost za 22 države članice, uključujući 18 zemalja europodručja. Tijekom sljedećih godina učinkovita provedba reformi i ulaganja u okviru Mehanizma imat će snažan pozitivan učinak na funkcioniranje gospodarstava europodručja. Učinkovitom provedbom Mehanizma poticat će se uzlazna ekonomska i socijalna konvergencija u državama članicama europodručja na osnovi ključa za raspodjelu njegovih sredstava. Zahvaljujući Mehanizmu ujedno se ojačalo povjerenje te su se poduprli rast i makrofinancijska stabilnost, čime se uravnotežuje kombinacija politika i dopunjuju djelovanja Europske središnje banke (ESB). Osim potpore oporavku, Mehanizam ima za cilj strukturnu preobrazbu gospodarstava država članica, posebno kako bi se ostvarile zelena i digitalna tranzicija. Dosljednim ulaganjima i reformama u okviru Mehanizma te upotrebom fondova kohezijske politike nastoji se pojačati otpornost europodručja na buduće šokove i trajno povećati potencijalna proizvodnja, podupirati zapošljavanje i svladavati društvene izazove. Nadalje, dužničkim instrumentima u eurima koje Unija izdaje radi financiranja Mehanizama povećat će se dubina i likvidnost europskih tržišta kapitala te doprinijeti jačanju eura kao međunarodne valute. Zahvaljujući izdavanju zelenih obveznica u okviru instrumenta NextGenerationEU dodatno će se doprinijeti promicanju održivih ulaganja.

³ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost, SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

- (4) Provedbom reformi i ulaganja iz planova za oporavak i otpornost omogućit će se isplata sredstava iz Mehanizma i učinkovito doprinijeti ostvarenju prioriteta politike europodručja, što uključuje preporuke Vijeća o ekonomskoj politici europodručja⁴. To će se, među ostalim, odnositi na jačanje nacionalnih institucijskih okvira, podupiranje visokokvalitetnih javnih ulaganja i mjere politike za potporu socijalnoj koheziji te pravednoj zelenoj i digitalnoj tranziciji. Time bi se trebalo osigurati održiv i uključiv oporavak, očuvati potencijal rasta i ojačati otpornost. Navedeno je u skladu s Godišnjim pregledom održivog rasta i četirima dimenzijama konkurentne održivosti, a to su održivost okoliša, produktivnost, pravednost i makroekonomska stabilnost⁵.
- (5) Odgovarajuće potporne i uzajamno osnažujuće gospodarske politike osigurale su učinkovitu makroekonomsku stabilizaciju i ograničile učinak na ishode na tržištu rada ublažavanjem rizika od dugoročnih štetnih posljedica i podupiranjem brzog gospodarskog oporavka. Dosljedna kombinacija monetarne i fiskalne politike zajedno sa strukturnim reformama i mjerama za održavanje financijske stabilnosti i dalje će biti ključne za dobro funkcioniranje europodručja, uz potpuno poštovanje uloga država članica i institucija u skladu s Ugovorom.

⁴ Preporuka Vijeća od 13. srpnja 2021. o ekonomskoj politici europodručja, SL C 283, 15.7.2021., str. 1.

⁵ Godišnji pregled održivog rasta 2022., COM(2021)740.

- (6) Mjere monetarne politike ESB-a usmjerene su na osiguravanje neometanog funkcioniranja različitih segmenata financijskog tržišta i zaštitu kanala monetarne transmisije te, u konačnici, zaštitu srednjoročne stabilnosti cijena. U srpnju 2021. ESB je objavio svoju novu strategiju monetarne politike. Novom strategijom uvodi se simetrična ciljna inflacija od 2 % u srednjoročnom razdoblju. Upravno vijeće potvrdilo je i da su primarni instrument monetarne politike ESB-a i dalje njegove kamatne stope. U listopadu 2021. ESB je pokrenuo dvogodišnju fazu istraživanja za projekt digitalnog eura. Za stvaranje digitalnog eura bila bi potrebna intervencija zakonodavaca Unije na temelju članka 133. UFEU-a. Izdavanjem takve digitalne valute središnje banke moglo bi se, među ostalim, osigurati kontinuiranu opskrbu javnim novcem u digitalnom obliku, poduprijeti digitalizaciju europskog gospodarstva i aktivno poticati inovacije u plaćanjima malih vrijednosti⁶. Osim toga, doprinijelo bi se jačanju međunarodne uloge eura i otvorene strateške autonomije Europe.
- (7) Europska Komisija 19. listopada 2021. ponovno je pokrenula raspravu o preispitivanju gospodarskog upravljanja kako bi došla do širokog konsenzusa o tome kako povećati učinkovitost i transparentnost okvira, ukloniti makroekonomske neravnoteže i riješiti fiskalne izazove na način kojim se potiču tranzicija i rast, uzimajući u obzir pouke izvučene iz krize uzrokovane bolešću COVID-19.

⁶ Vidjeti Izvješće ESB-a o digitalnom euru iz listopada 2020., dostupno na https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf

- (8) Predviđa se da će 2021. deficit opće države u europodručju u cjelini dosegnuti 7,1 % BDP-a, ali će se 2022. smanjiti na 3,9 %. Predviđa se da će fiskalna politika europodručja, koja proizlazi iz nacionalnih proračuna i proračuna EU-a, i dalje biti poticajna 2021. i 2022. (1,75 % BDP-a odnosno 1 % BDP-a). Javna ulaganja koja se financiraju na nacionalnoj razini i na razini EU-a u 2022. doprinijet će poticajnom smjeru politike. Od studenoga 2021. provedbom 18 nacionalnih planova za oporavak i otpornost država europodručja koje je Vijeće dosad odobrilo osigurat će se opsežna financijska potpora državama članicama europodručja u iznosu do 262 milijarde EUR u obliku bespovratnih sredstava i 139 milijardi EUR u zajmovima u razdoblju do 2026. Koordinacija nacionalnih fiskalnih politika, uz puno uvažavanje Pakta o stabilnosti i rastu, nužna je za učinkovit odgovor na šok uzrokovan bolešću COVID-19, održiv oporavak i normalno funkcioniranje ekonomske i monetarne unije (EMU). Iako će opća klauzula o odstupanju ostati aktivna u 2022., očekuje se da će se deaktivirati od 2023. Kako oporavak napreduje, fiskalna politika preusmjerava se s privremenih hitnih mjera na ciljane mjere potpore oporavku. Povećanje udjela duga u BDP-u (s 85,5 % BDP-a 2019. na 100 % BDP-a 2021.) odraz je kombiniranih učinaka smanjenja proizvodnje i nužnog odgovora politike na velik šok uzrokovan bolešću COVID-19. Međutim, s obzirom na to da su udjeli duga u BDP-u u nekim državama članicama europodručja bili visoki i prije šoka, cilj politike bit će postupno, trajno i poticajno smanjenje duga u velikom dijelu europodručja.

- (9) U tom kontekstu, čini se da je osobito važno poboljšati sastav javnih financija, među ostalim promicanjem ulaganja i kvalitete proračunskih mjera i osiguravanjem dugoročne fiskalne održivosti, među ostalim imajući u vidu klimatske promjene te zelenu i digitalnu tranziciju. Zelenim proračunom, preispitivanjem potrošnje, funkcionalnim programima upravljanja javnim ulaganjima i učinkovitim okvirima javne nabave može se stvoriti fiskalni prostor za dodatna javna ulaganja. Reforme za učinkovitiju i pravedniju politiku prihoda postale su još važnije u razdoblju nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19. Porezni sustavi u europodručju mogu postati povoljniji za rast i okoliš, posebno **otklanjanjem poremećaja i smanjivanjem poreznog opterećenja rada**, koje je u većini država članica europodručja i dalje visoko. Mjere koje se odnose na agresivno porezno planiranje, izbjegavanje plaćanja poreza i utaju poreza mogu učiniti porezne sustave učinkovitijima i pravednijima te istodobno podupirati oporavak i povećanje prihoda. Porezni se okvir zbog globalizacije mora prilagoditi sve digitaliziranijem gospodarstvu. U okviru Uključivog okvira OECD-a i skupine G-20 za borbu protiv smanjenja porezne osnovice i premještanja dobiti (BEPS) postignut je dogovor o reformi globalnog oporezivanja kako bi se odgovorilo na porezne izazove koji proizlaze iz digitalizacije gospodarstva i ograničilo štetnu poreznu konkurenciju.

- (10) Brz i odlučan odgovor politika na nacionalnoj razini i razini Unije, među ostalim putem instrumenta NextGenerationEU, učinkovito je ublažio posljedice krize na kućanstva i poduzeća. Zahvaljujući tom koordiniranom djelovanju, razlike su manje od prvotnih prognoza, a dugoročne su štetne posljedice ublažene. Potpora politike, među ostalim u okviru programa skraćenog radnog vremena i drugih mjera za očuvanje radnih mjesta, pomogla je da poduzeća ostanu aktivna tijekom krize te je ograničila rast stope nezaposlenosti i smanjenje raspoloživog dohotka. Iako u porastu, stope nesolventnosti u 2021. i dalje su bile ograničene unatoč postupnom ukidanju mjera potpore. I na tržištima rada bilježe se postupna poboljšanja; **stopa** zaposlenosti u drugom tromjesečju 2021. ponovno se povećala na 72,1 %, što je blizu najvišoj razini od 72,9 % zabilježenoj prije izbijanja bolesti COVID-19, u četvrtom tromjesečju 2019. Ubrzano uvođenje digitalne tehnologije tijekom krize moglo bi imati pozitivan učinak na produktivnost, ako se održi. Međutim, kriza uzrokovana bolešću COVID-19 imala je znatne teritorijalne, sektorske i distribucijske posljedice, zbog čega će se morati provesti preraspodjele unutar zemalja i sektora te među njima, uz znatne troškove tranzicije za radnike i poduzeća.

- (11) Iako je rast stečaja dosad bio ograničen, zbog pandemije su mnoga poduzeća imala slabije bilance, što bi moglo ograničiti njihovu sposobnost financiranja projekata ulaganja u kratkom roku i ugroziti njihovu sposobnost otplate. Kako oporavak napreduje, potporu bi trebalo postupno ukinuti i preciznije usmjeriti. Manjom uporabom dužničkih instrumenata ograničile bi se nepredviđene obveze i doprinijelo očuvanju ulagačkih kapaciteta poduzeća. Pri pravodobnom povlačenju mjera potpore za provedbu politika mora se osigurati podupiranje ulaganja i zapošljavanja te izbjegavanje propadanja održivih poduzeća, a da se pritom ne ometa uredan izlazak neodrživih poduzeća u srednjoročnom razdoblju. U tom je kontekstu ključno poboljšati pristup financiranju za poduzeća, ojačati njihove bilance i povećati kapacitet i učinkovitost okvirâ za nesolventnost. Nacionalni sustavi za nesolventnost znatno se razlikuju na razini europodručja te će biti potrebne mjere za povećanje kapaciteta kako bi se stvorio učinkovit administrativni i pravosudni sustav. Poboljšanjem okvira za nesolventnost može se doprinijeti i zdravijim bilancama u bankarskom sektoru, što će imati pozitivan učinak na ponudu kredita. Direktiva o restrukturiranju i nesolventnosti⁷, kojom se u državama članicama nastoje uvesti minimalni standardi o preventivnom restrukturiranju i otpustu duga za poduzetnike, morat će se prenijeti u nacionalno zakonodavstvo do 17. srpnja 2022. Nadalje, integracija tržišta kapitala EU-a ključna je kako bi se poduzećima osigurali alternativni izvori financiranja kao dopuna bankovnom kreditiranju. Razvitkom unije tržišta kapitala⁸ može se poboljšati pristup financiranju za poduzeća europodručja, mobilizirati dugoročna ulaganja u zelene nove tehnologije i infrastrukturu, promicati vlasnička ulaganja i ukloniti prekogranične prepreke ulaganjima, među ostalim usklađivanjem određenih aspekata materijalnog prava o stečajnim postupcima.

⁷ Direktiva (EU) 2019/1023 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o okvirima za preventivno restrukturiranje, otpustu duga i zabranama te o mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga i o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 (Direktiva o restrukturiranju i nesolventnosti), SL L 172, 26.6.2019., str. 18.

⁸ Tijekom sastanka na vrhu država europodručja održanog 25. lipnja 2021. čelnici EU-a istaknuli su svoju političku potporu uniji tržišta kapitala i pozvali na brzu provedbu akcijskog plana za uniju tržišta kapitala.

- (12) Iako se zaposlenost brzo oporavlja, očekuje se da će neki sektori te određene kategorije radnika i regije trajno biti pod utjecajem krize i snažnog pritiska za ozelenjivanje gospodarstva **i ubrzavanje digitalizacije. Posebno su pogođeni mladi, niskokvalificirane osobe i osobe migrantskog podrijetla.** Nova radna mjesta koja se otvaraju mogu se razlikovati od radnih mjesta koja su izgubljena zbog krize. **Određene skupine, uključujući žene, i dalje nailaze na strukturne izazove u integraciji na tržište rada.** Uska grla u lancu opskrbe **i povećanje cijena energije** mogli bi usporiti oporavak zaposlenosti u određenim sektorima. Mjere politike kojima se olakšavaju prelasci s jednog radnog mjesta na drugo i reintegracija na tržište rada stoga će biti ključne za potporu prilagodbi i ublažavanje socijalnih učinaka, posebno s obzirom na usporednu tranziciju. Komisija je iznijela Preporuku o učinkovitoj aktivnoj potpori zapošljavanju nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (EASE)⁹, u kojoj se države članice poziva da izrade koherentne pakete politika u kojima se kombiniraju mjere usmjerene na nadoknađivanje manjka vještina i pomaže pojedincima da se uspješno nose sa zelenom i digitalnom tranzicijom. Ti bi se paketi sastojali od triju komponenata, a to su: i. vremenski ograničeni i dobro osmišljeni poticaji za zapošljavanje i prelaske s jednog radnog mjesta na drugo te potpora za poduzetnike, ii. mogućnosti za usavršavanje i prekvalifikaciju povezane s potrebama na tržištu rada te iii. poboljšana potpora službi za zapošljavanje. U međuvremenu je kohezivnost socijalne zaštite u europodručju i dalje od temeljne važnosti s obzirom na zdravstvenu i gospodarsku krizu te kako bi se osigurala pravedna usporedna tranzicija.

⁹ Preporuka Komisije (EU) 2021/402 od 4. ožujka 2021. o učinkovitoj aktivnoj potpori zapošljavanju nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (EASE), SL L 80, 8.3.2021., str. 1.

Europski stup socijalnih prava¹⁰ i dalje služi kao orijentir za zapošljavanje, vještine i mjere socijalne politike kojima se potiču uzlazna gospodarska i socijalna konvergencija te bolji radni i životni uvjeti u državama članicama. Akcijskim planom za provedbu europskog stupa socijalnih prava, koji je donesen u ožujku 2021., utvrđena su tri glavna cilja EU-a u vezi sa i. zapošljavanjem, ii. obrazovanjem odraslih i iii. smanjenjem siromaštva do 2030.¹¹, kojima će doprinijeti mjere politike preporučene u nastavku. Čelnici EU-a pozdravili su te ciljeve na socijalnom samitu u Portu 8. svibnja 2021. i na sastanku Europskog vijeća 24. i 25. lipnja 2021.

- (13) Države članice osmislile su ambiciozne planove reformi i ulaganja koji će imati financijsku i političku potporu Mehanizma te čija je provedba iznimno važna. Kako bi se osigurala brza apsorpcija povezanih sredstava, bit će ključno povećati kvalitetu institucija, posebno jačanjem administrativnih kapaciteta, izbjegavajući pritom udvostručivanje i preklapanje s drugim instrumentima EU-a. Države članice mogu poboljšati okvirne uvjete za privatna ulaganja poboljšanjem poslovnog okružja. Za neometano funkcioniranje jedinstvenog tržišta bit će ključno zaštititi i ojačati otpornost opskrbnog lanca na jedinstvenom tržištu otkrivanjem i uklanjanjem uskih grla i nedostataka u opskrbi, uz otvorena tržišta, konvergenciju standarda, veću diversifikaciju, kružnost i učinkovitost resursa. I dalje je relevantna Preporuka Vijeća o ekonomskoj politici europodručja 2021., donesena 13. srpnja 2021., u kojoj se poziva na daljnju integraciju jedinstvenog tržišta robe i usluga, uključujući digitalno jedinstveno tržište, uklanjanjem nepotrebnih ograničenja, unapređenjem nadzora tržišta i jamčenjem dostatnih administrativnih kapaciteta.

¹⁰ Međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava, SL C 428, 13.12.2017., str. 10.

¹¹ EU se obvezao da će do 2030. ostvariti sljedeće glavne ciljeve: najmanje 78 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno, najmanje 60 % osoba u dobi od 25 do 64 godine trebalo bi svake godine sudjelovati u aktivnostima učenja, a broj osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti trebao bi biti manji za barem 15 milijuna u usporedbi s 2019.

- (14) Zahvaljujući prethodnim reformama bankarski sektor pokazao je opću otpornost na ozbiljni gospodarski stres. Opsežna potpora politike tijekom krize i solidan oporavak u 2021. umanjili su zabrinutost zbog slabijih korporativnih bilanci. Ipak, u bankama europodručja moglo bi doći do pogoršanja kvalitete imovine. Pravodobno praćenje rizika, proaktivna suradnja s dužnicima i aktivno upravljanje neprihodonosnim kreditima važni su za održavanje njihove sposobnosti financiranja gospodarskog oporavka.
- (15) Gospodarska veličina i integracija europodručja te mjere poduzete kao odgovor na krizu djelovali su kao stabilizacijski čimbenici na svjetskoj razini tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19. S obzirom na međupovezanost gospodarstava, države članice europodručja u narednim će godinama morati provesti dogovorena ulaganja i reforme kako bi iz krize izašle jače te istodobno dalje produbljivati institucijski ustroj europodručja kako bi postao otporniji na buduće šokove i snažniji na međunarodnoj razini. Gospodarska i financijska kretanja u naprednim tržišnim gospodarstvima i tržišnim gospodarstvima u usponu imaju izravne posljedice na europodručje putem niza kanala, među ostalim putem zdravstvene politike i politike cijepljenja, monetarne politike, financijskih tokova, globalnih lanaca vrijednosti i trgovine. Ograničenja u globalnim lancima opskrbe koja su se pojavila nakon početka oporavka još su jedan dokaz sve veće globalne gospodarske međupovezanosti. U međuvremenu, suficit tekućeg računa europodručja nastavio se postupno smanjivati te je blizu razine na koju upućuju temeljni pokazatelji. Jačanjem međunarodne uloge eura, koji je posljednjih godina bio uglavnom stabilan, među ostalim razvojem digitalnog eura, mogla bi se povećati gospodarska i financijska autonomija europodručja i Unije te poboljšati globalna financijska stabilnost.

- (16) Produblјivanje ekonomske i monetarne unije i dalje je ključno. Bankovna unija i unija tržišta kapitala projekti su koji se uzajamno podupiru i čija je svrha promicanje rasta, zaštita finansijske stabilnosti i podupiranje istinske ekonomske i monetarne unije. Uklanjanjem preostalih nedostataka dodatno bi se povećala stabilnost i otpornost europodručja, doprinijelo napretku gospodarstava europodručja te ojačala međunarodna uloga eura. Dovošenje bankovne unije i unije tržišta kapitala, uz pravodobnu ratifikaciju Sporazuma o izmjeni Ugovora o uspostavi Europskog stabilizacijskog mehanizma, i dalje su od ključne važnosti. Time će se poduprijeti i zelena i digitalna tranzicija, za koje su potrebna znatna ulaganja. Na sastanku na vrhu država europodručja održanom 25. lipnja 2021. ponovno je naglašena predanost dovršetku bankovne unije, a Eurokupina u uključivom sastavu pozvana je da bez odgode i konsenzusom postigne dogovor o postupnom planu rada s konkretnim rokovima za sve neriješene elemente. Na sastanku se pozvalo i na brzu provedbu Akcijskog plana za uniju tržišta kapitala u skladu s prioritetima utvrđenima u zaključcima Vijeća od 3. prosinca 2020. I dalje je relevantna Preporuka Vijeća o ekonomskoj politici europodručja 2021. od 13. srpnja 2021., u kojoj se poziva na dovršetak ekonomske i monetarne unije te jačanje međunarodne uloge eura.

PREPORUČUJE da u razdoblju od 2022. od 2023. države članice europodručja pojedinačno (uključujući provedbom svojih planova za oporavak i otpornost) i zajednički u okviru Euroskupine poduzmu sljedeće:

1. Nastave upotrebljavati i koordinirati nacionalne fiskalne politike u svim državama članicama kako bi se učinkovito podržao održiv i uključiv oporavak. Zadrže umjereno poticajan smjer fiskalne politike u cijelom europodručju 2022., uzimajući u obzir nacionalne proračune i financijska sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost. Postupno usmjere fiskalne mjere prema ulaganjima kojima se promiče održiv i uključiv oporavak, u skladu sa zelenom i digitalnom tranzicijom, uz posvećivanje posebne pozornosti kvaliteti proračunskih mjera. Očuvaju prilagodljivost fiskalne politike kako bi mogle reagirati u slučaju ponovne pojave pandemijskih rizika. Diferenciraju fiskalne politike uzimajući u obzir razinu oporavka, fiskalnu održivost te potrebu za smanjenjem gospodarskih, socijalnih i teritorijalnih razlika. Kada to gospodarski uvjeti dopuste, provode fiskalne politike s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija i osiguravanja održivosti duga, uz istodobno poticanje ulaganja.

2. Promiču politike kojima se smanjuje agresivno porezno planiranje, utaja poreza i izbjegavanje plaćanja poreza kako bi se osigurala pravednost i učinkovitost poreznih sustava. Rade na ograničavanju štetne porezne konkurencije, među ostalim primjenom globalnog rješenja temeljenog na konsenzusu za svladavanje poreznih izazova koji proizlaze iz digitalizacije i globalizacije gospodarstva. Smanje porezno opterećenje rada i promiču prelazak s oporezivanja rada na oporezivanje kojim se manje narušava tržišno natjecanje. Zamijene hitne mjere mjerama za oporavak na tržištima rada na temelju učinkovitih aktivnih politika tržišta rada, kao što su: i. podupiranje prelazaka s jednog radnog mjesta na drugo, posebno u smjeru zelenog i digitalnog gospodarstva, ii. kombiniranje mjera za rješavanje problema nedostatka vještina, jačanje prekvalifikacije i usavršavanja i pružanje ciljanih poticaja za zapošljavanje te iii. povećanje kapaciteta javnih službi za zapošljavanje kako bi se uklonile neusklađenosti na tržištu rada. Jačaju uključive i kvalitetne sustave obrazovanja i osposobljavanja. Promiču integraciju [...] mladih, žena i **ranjivih skupina** na tržište rada, osiguraju primjerene radne uvjete i pristupe rješavanju problema segmentacije tržišta rada, prema potrebi razviju i prilagode sustave socijalne zaštite i **ojačaju pristup njima kako bi** se odgovorilo na izazove koji proizlaze iz krize uzrokovane bolešću COVID-19 i izazove povezane sa zelenom i digitalnom tranzicijom. Osiguravaju učinkovito sudjelovanje socijalnih partnera u oblikovanju politika, jačaju socijalni dijalog i **promiču** kolektivno pregovaranje. Osiguraju razmjenu i konvergenciju dobrih praksi na tržištu rada te socijalnih politika kojima se povećava gospodarska i socijalna otpornost.

3. Prate učinkovitost paketa mjera za potporu poduzećima, pružaju ciljaniju potporu solventnosti održivih poduzeća koja su bila izložena stresu tijekom pandemije te u većoj mjeri upotrebljavaju instrumente vlasničkog kapitala. Poduzimaju mjere za povećanje kapaciteta okvirâ za nesolventnost radi učinkovite i pravodobne obrade stečaja i restrukturiranja duga, maksimalno očuvanje vrijednosti i promicanje učinkovite raspodjele kapitala i prekograničnih ulaganja. Ostvaruju napredak u produbljivanju unije tržišta kapitala, među ostalim brzim dogovorom o zakonodavnim prijedlozima Komisije za potporu financiranju gospodarstva i poboljšanjem mogućnosti ulaganja za poduzeća i pojedince te uklanjanjem prekograničnih prepreka ulaganjima na jedinstvenom tržištu.
4. Nastave jačati nacionalne institucijske okvire i provoditi reforme za uklanjanje prepreka ulaganjima i preraspodjelu kapitala te osiguraju učinkovitu i pravodobnu upotrebu sredstava Unije. Smanje administrativno opterećenje poduzeća i poboljšaju poslovno okruženje. Jačaju učinkovitost i digitalizaciju javne uprave. Poboljšaju upravljanje javnim financijama, među ostalim izradom zelenog proračuna i učinkovitim okvirima za upravljanje javnim ulaganjima, te iskoriste revizije rashoda kako bi se poboljšao sastav javnih financija, posebno kvaliteta javnih ulaganja i ulaganje u ljude i vještine te kako bi se javni rashodi bolje usmjerili na potrebe oporavka i otpornosti.
5. Osiguraju makrofinancijsku stabilnost i održavaju kanale kreditiranja gospodarstva, nastave rješavati problem neprihodonosnih kredita, među ostalim praćenjem kvalitete imovine, pravodobnom i proaktivnom suradnjom s dužnicima u poteškoćama (posebno onima koji su održivi) i daljnjim razvojem sekundarnih tržišta neprihodonosnih kredita. Nastave rad na dovršetku bankovne unije provedbom postupnog plana s konkretnim rokovima te rad na jačanju međunarodne uloge eura. Nastave podupirati istraživačke aktivnosti u vezi s mogućim uvođenjem digitalnog eura.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik
